

INFO-SCOOP

Maj H.J. Jacobs

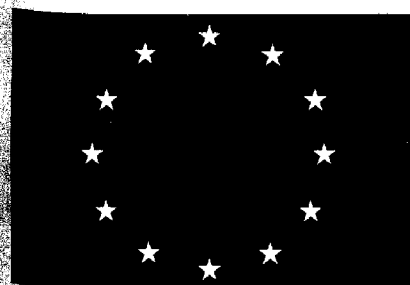
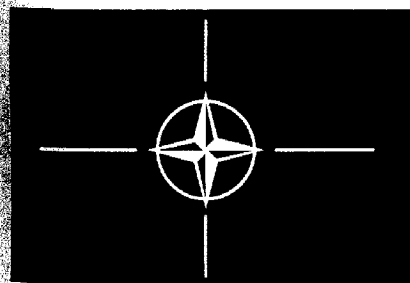
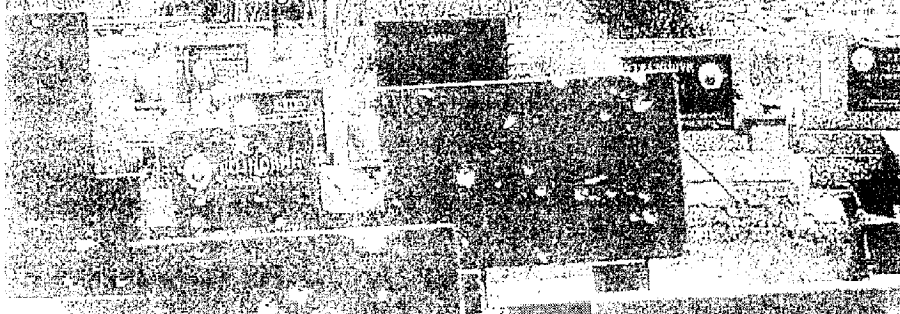
Voor u ligt alweer de laatste Info-Scoop nr 05 voor de vakantie periode nadien pakken we de draad weer op en ontvangt u de volgende uitgave. In dit nummer vindt u achtereenvolgens deel 2 van het kruitvat KOSOVO en een toelichting op de ALMAZ S-300 i.v.m. de uitzending van de A-cie 11 Infbat Lumbl naar Cyprus.

Als eerste gaat de lnt van Amerom D in dit artikel verder in op de recente ontwikkelingen in KOSOVO. In zijn vorige artikel heeft hij toelichting gegeven over de historische veranderingen die hebben geleid tot een explosieve situatie in dit gebied. Het huidige artikel gaat hij in op de Servische tegenmaatregelen en de reacties van de Internationale gemeenschap.

Aanslagen op met name Servische politiemannen hebben er zorg voor gedragen dat de lnt in het kruitvat KOSOVO is gaan branden. Na een botsing tussen een Servische politiepatrouille en een UCK eenheid is in de omgeving van het dorpje GLOGOVAC van het kruitvat vlam. Tegelijkertijd kreeg de internationale gemeenschap de waarschuwing zich niet te bemoeien met dit interne conflict. Het conflict in deze regio breidt zich zeer snel uit en leidt tot afgrenzing van de grens met Albanië en de strijd met de UCK gaat voort. Het kruitvat KOSOVO is geexplodeerd.

De Ovi Danens M geeft in zijn artikel een uitleg over het luchtverdedigings-systeem ALMAZ S-300. De aankoop en plaatsing van het uit Russische Federatie afkomstige systeem op de Griekse zijde van Cyprus is de oorzaak van de oplopende spanning in deze regio. Een duidelijke uitleg over het landvoertuig, de oplegger en het radar systeem met al hun varianten en mogelijkheden worden belicht.

Namens al het personeel van 101 Mipel wensen wij u de komende zeer prettige vakantie dagen toe en wij zien u ook na de vakantie periode gaarne als lezer van ons blad terug.

COLOFON

INFO-SCOOP is een maandelijks uitgave van 101 Mipel
Adres: Simon Stevinkazerne,
MPC 41 A, Postbus 9012, 6710
HC Ede

Telefoon: 0318-683050/3073/
3023

Redactie: Maj H.J. Jacobs, Elnt
P.W.T.S. Menting.

INFO-SCOOP wordt verzonden
aan die instanties welke functio-
neel belang hebben bij actuele in-
formatie.

De inhoud van de INFO-SCOOP
is volledig samengesteld uit open
bronnen. Overname uit deze pu-
blikatie is toegestaan mits de
bron wordt vermeld.

Indien uw verzendadres is gewij-
zigd, gelieve dit doorgeven aan
repro 101 Mipel (zie bovenstaand
adres of telefonisch 0318-68-
3023).

INHOUDSOPGAVE

COLOFON	2
KRUITVAT-KOSOVO, (DEEL 2)	2
SERVISCHE (TEGEN)- MAATREGELEN	2
RECENTE ONTWIKKELIN- GEN	2
INTERNATIONALE	
BEMOEIENIS	6
VERWACHTING	11
ALMAZ S-300 OF SA-10 'GRUMBLE'	13

KRUITVAT-KOSOVO, (DEEL 2)

RECENTE ONTWIKKELINGEN

Elnt van Amerom

In het vorige artikel over Kosovo (deel 1: Historische veranderingen) is ingegaan op de veranderingen die hebben geleid tot een explosieve situatie in dit gebied. De hoofdonderwerpen waren getiteld: 'Spanningen', waarin opgenomen de oorzaken en gevolgen van deze situatie tot ca. 1948. 'Kosmet', de oude benaming van het vroegere autonome Kosovo I Metohija, waarin begin jaren tachtig de etnisch Albanese bevolking tot burgerlijke ongehoorzaamheid en het bedrijven van 'schaduw-politiek' kwam. Afgesloten werd met het hoofdonderwerp 'Het Kosovo-verzet', met daarin een korte beschrijving van de belangrijkste politieke partijen LDK en PPK en het gewapend verzet, de UCK en LKCK. In dit tweede en laatste deel, onder de kop 'Recente Ontwikkelingen', zal worden ingegaan op de Servische (tegen-)maatregelen en de reacties van de Internationale gemeenschap, terwijl met een korte 'verwachting' zal worden afgesloten.

Voor dit artikel is gebruik gemaakt van de Open Bronnen (tot 1 juli): International Herald Tribune, Frankfurter Allgemeine, Transitions nr.5, Time, ÖMZ 3/98, NRC, Volkskrant, de Haagse Courant, Elsevier, Internet, Dagboek 3MI-groep/ Balkan-Zuid.

SERVISCHE (TEGEN-)MAATREGELEN

Al in 1990 besloot het Servische parlement 'om binnen 5 jaren honderd-duizend Serviërs naar Kosovo te brengen'. Het bleef bij de wens, want de regering weigerde hiervoor geld vrij te maken. In 1993 ontstond een tweede mogelijkheid om het Servische bevolkingsaantal in Kosovo drastisch omhoog te krikken. Duizenden Servische vluchtelingen

Time, 6 juli 1998

uit vooral Kroatië en Bosnië waren de Servische moederrepubliek-binnengevlucht en moesten gehuisvest worden. 'Leegstaande' behuizing werd gevonden en opvangkampen werden ingericht, voornamelijk juist in die gebieden waar uitsluitend Kosovo-Albanezen woonden: de westelijke grensstreek met Albanië! Maar het gros van de Servische vluchtelingen voelden zich 'niet lekker' tussen de Sjiptaren (etnische Albanen). Ook de lagere levensstandaard in Kosovo bracht hen ertoe weer te verhuizen richting Belgrado en Vojvodina. In februari 1996 deed Belgrado opnieuw een poging en maakte bekend dat 'Serviërs die naar Kosovo willen verhuizen gratis een lapje grond konden krijgen en daarnaast een hypotheek, die pas na 40 jaar afbetaald moet zijn'. Slechts weinig Serviërs maakten van het aanbod gebruik.

DE LONT BRANDT

In april van hetzelfde jaar nemen de niet verminderde spanningen in Kosovo verder toe. Een serie aanslagen op met name Servische politiemannen, met als resultaat vijf doden en vier gewonden in korte tijd als ook aanslagen op Servische inwoners van Kosovo, is voldoende om de Servische politie in verhoogde staat van paraatheid te brengen. Sindsdien is het beeld van politie in kogelvrije vest en voorzien van automatische wapens in Kosovo eerder regel dan uitzondering. Maar de aanslagen gaan

door. LDK-vice premier Femi Agani verklaarde evenwel dat de LDK nog steeds voorstander is van geweldloos verzet, hoewel 'het voor het Albanese volk steeds moeilijker wordt'. Hij zei niet te weten wie achter de aanslagen zat en suggereerde zelfs dat agenten van de Servische geheime dienst de daders konden zijn. Het inmiddels gesloten "onderwijs-akkoord" tussen Belgrado en de Kosovo-Albanen resulteerde in een volledige 'apartheid', waarbij alle leiding in Servische handen bleef. Gedeelde klaslokalen, op het schoolplein twee zo ver mogelijk van elkaar spelende groepen kinderen e.d. In het openbare

HET KRUITVAT VAT VLAM

Intussen had de kentering in het Albanese denken ook de politieke leiding geraakt. Bujar Bukosh, de rechterhand van Kosovo's 'president' Rugova, bekritiseerde in december 1997 in zeer scherpe bewoordingen de LDK-leiding, de *beëindiging van haar extreme passiviteit*, want *die is utopisch* en eiste *nieuwe energieke mensen*. Een reeks van Albanese prominenten, van diverse pluimage, waarschuwde dat *het kruivvat Kosovo op springen staat*. En uiteraard radicaliseerde ook de instelling van de Servische bevolking in de Kosovo. Honderden Serviërs dreigden op 13

januari 1998 tijdens een betoging de wapens zelf op te nemen, als Milosevic hen niet zou beschermen tegen het "Albanese terrorisme". De Joegoslavische president 'zwijgt' vooralsnog, maar niet voor lang...

In het weekend van 28 februari - 1 maart vat het kruivvat vlam in de regio Drenica. Na een 'botsing' tus-

sen een Servische politiepatrouille en een UCK-eenheid bij het dorpje

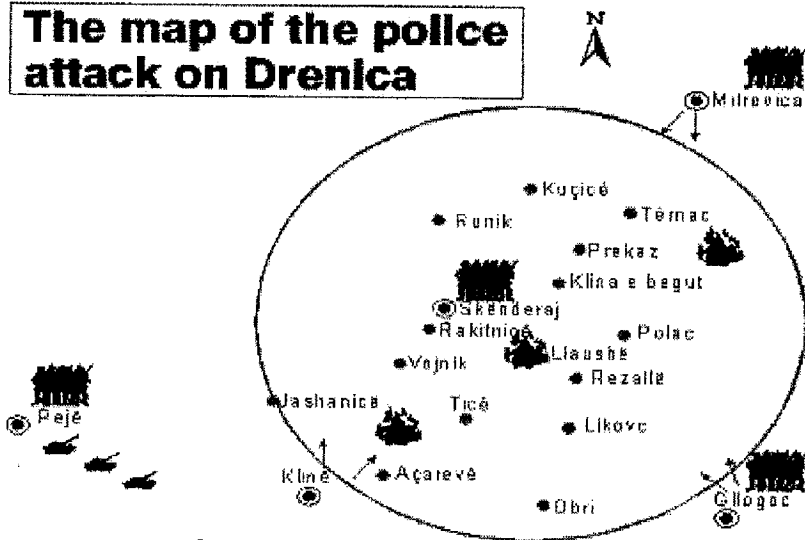
paramilitaire organisaties, voorzien van pantserwagens en helikopters, werd in een groot gebied rond Glogovac (Glogoc) zeven dorpen afgegrensd. Willekeurig werd in de dorpen het vuur geopend, waardoor hele gezinnen om het leven kwamen. Tegelijkertijd waarschuwde Milosevic de Internationale Gemeenschap (verder: IC) zich niet te mengen in dit interne conflict. Meldingen uit (regio-)hoofdstad Pristina spraken van 'de aankomst van reservisten uit Servië en de speciale geheime politie (SAJ); tevens worden overal wapens en uniformen aan Servische inwoners uitgedeeld'. Nog is van enige bemoeienis van de VJ, het Federale Joegoslavische leger, geen sprake. Ondertussen wordt de Drenica-regio verder uitgekamd. Op 6 maart is Prekaz in de gemeente Srbica (Scenderaj) aan de beurt. Het gevolg is: twintig Albanese doden. Op 7 maart worden Prekaz en Lausha (Liaushë) aangepakt etc. 'President' Rugova beschuldigde de Serviërs van *etnische zuiveringen en tachtig doden*. De onafhankelijke pers wordt nergens toegelaten en de aanslagen van de UCK (de etnisch-Albanese verzetsbeweging) in de overige gebieden binnen Kosovo gaan onverminderd door. Steeds meer wordt duidelijk dat deze guerilla-groepering er alles aan doet om haar gelederen te versterken en te bewapenen. Volgens

Die in Flaggen aufgebahnten Opfer der Aktionen von Likosani
OMZ, maart 1998

even hetzelfde beeld: de trottoirs worden verdeeld gebruikt, iedereen bezoekt eigen restaurants en café's, flatgebouwen zijn allemaal etnisch homogeen geworden. Intussen gaan de aanslagen, begrafenissen en de arrestaties gewoon door. Inmiddels wordt in januari 1997 het aantal Albanese vluchtelingen, als gevolg van de Servische represaillemaatregelen, op ca. 350.000 tot 400.000 geschat. In juli is volgens Belgrado een grote 'epidemie van mond-en-klauw-zeer' uitgebroken in de grensgebieden met Albanië en Macedonië en een hermetische afgrenzing van de gebieden volgt. Publieke bijeenkomsten en vrij reizen worden verboden. Volgens de autoriteiten is de 'besmetting' afkomstig uit Albanië.

The map of the police attack on Drenica

Likosani (Likovc, zie kaartje) werden vier politiemannen gedood en twee ernstig gewond. Samen met Servische

geruchten gaat het versterken nog eens gepaard met dwang en het bewapenen merendeels door toedoen

FRJ-ministerie van Binnenlandse zaken).

HET KRUITVAT EXPLODEERT

Het goed georganiseerde KIC (Kosovo Information Centre), spreekbuis van de LDK met o.a. vestigingen in Pristina en Londen, overspoelt Internet intussen dagelijks met informatie over wat er binnen Kosovo gebeurt. In elke gemeente zitten hun bronnen, die vrijwel onmiddellijk de telefoon (ook GSM's) pakken en detailverslag geven over bijvoorbeeld (weer) een actie van de Servische politie op hun dorp of stad. Hoewel deze informatie niet objectief is, kan hierdoor toch een redelijk beeld worden gedestilleerd over de tactiek die de Joegoslavische regering heeft uitgedokteerd.

Inmiddels is duidelijk geworden dat het debacle zich niet beperkt tot de dorpen in de Drenica-regio. De VJ-troepen zijn intussen in het westelijke grensgebied ontplooid met als hoofdtak om de grens met Albanië hermetisch af te sluiten. De bedoeling is duidelijk: het voorkomen van verstoringen (wapens en personeel) voor de UCK. Daarna druppelden half april dit jaar de berichten door in de internationale pers over meerdere schermutselingen tussen de UCK-strijders (volgens Belgrado: criminele smokkelaars) en de VJ(grens-)troepen. Trots toont de Servische tv dan ook beelden van achtergelaten smokkelwaar (wapens en munitie) en gesneuvelde Albanezen (smokkelaars). De UCK laat zich niet onbetuigd en verjaagt geïsoleerd wonende Serviërs uit het grensgebied en pleegt voornamelijk 's nachts aanslagen op politieposten en pro-Servische Kosovaren. De Servische tegenmaatregelen laten niet lang op zich wachten. Colonnies met zwaar gewapende politietroepen (tanks, pantserwagens en geschut) worden gemeld, verplaatsend richting grensgebied. En na het Joegoslavische referendum van 23 april gaan alle remmen los. Het overbekende Servische scenario van 'wie niet voor mij is, is tegen mij en moet vernietigd worden'; neemt zijn aanvang. Het resultaat is altijd: verlaten en ver-

nieelde dorpen, weggrotende lichamen van soms hele gezinnen en vee, honderden vluchtelingen. De Joegoslavische pers meldt daarna weer een gezuiverd gebied en verkondigt vervolgens dat 'de bewoners weer mogen terugkeren naar hun woonsteden'. Ik zal u niet vervelen met details. Bovengenoemd scenario wordt gemeld uit de steden en dorpen van de grensgemeenten Pec (Albanees: Peja), Decani (Deçan) en Dakovica (Gjakova). Begin mei schijnen de gemeenten Klina (ca. 25 km oost van Pec - Decani) en centraal-Drenica (gemeente Glogovac) aan de beurt te zijn. Daarnaast komen meldingen dat het VJ de Federale MUP-eenheden steunt door het afsluiten van de te zuiveren gebieden. Ook melden diverse open bronnen het daarbij actief steunen met zware artillerie. Opvallend is dat eenmaal gezuiverde dorpen geregeld opnieuw door politie-troepen worden bezocht (beschooten) en daarna met een flink aantal roadblocks eventuele terugkerende bewoners worden geweerd. 's Nachts echter schijnt de UCK nog steeds voldoende controle over de gebieden te kunnen behouden, omdat zich dan geen Servische patrouille op de weg waagt. Dan ook komen de verzetsstrijders uit hun schuilplaatsen in de bergen, zoeken voedsel in de verlaten dorpen, leggen hinderlagen en/of vallen politie-roadblocks aan.

Half mei neemt Belgrado maatregelen om het westen van Kosovo verder van het oostelijk deel te isoleren. Allereerst worden de normale voedseltransporten vanuit Albanië bij de grens tegengehouden (16 mei) en humanitaire (voedsel-)hulp geweigerd. Daarna worden de acties tegen de etnisch Albanese dorpen in centraal Kosovo, langs de route Pristina-Pec, verder uitgebreid. Ook de dorpen rond Orahovac, halverwege de aftakking naar Prizren, worden aangevallen (en gezuiverd). Op 1 juni zijn de telefoonverbindingen met o.a. Pec, Decani, Klina en Dakovica al vier dagen afgesneden en is de hoofdverbindingsweg Pristina-Pec reeds drie weken voor al het verkeer afgesloten. Op 3

juni wordt evenwel een interview met een UCK-strijder gepubliceerd. Hij verklaarde dat 's nachts ca. 6000 verzetstrijders in Kosovo actief zijn, zij over kanonnen en zware wapens beschikken en gebruik maken van satelliettelefoons. Op 4 juni verklaart een lokale voorman van de LDK dat de UCK 40% van Kosovo beheerst. Omstreeks deze tijd komen er ook berichten over weerstand bij de Servische politie om in Kosovo dienst te doen. Zo'n 100 politiemannen, vooral jonge agenten uit Belgrado, zouden al zijn ontslagen vanwege dienstweigering in het gebied Pristina-Pec. Ook zouden ca. 100 gedeserteerde soldaten uit Montenegro zich in Pristina schuil houden. Duidelijk is begin juni evenwel dat iets van een kentering in de krachtsverhouding UCK-Servische politie is

Soldaat van het Kosovaars bevrijdingsleger UCK

Soldaat van het Kosovaars bevrijdingsleger UCK

Elsevier, juni 1998

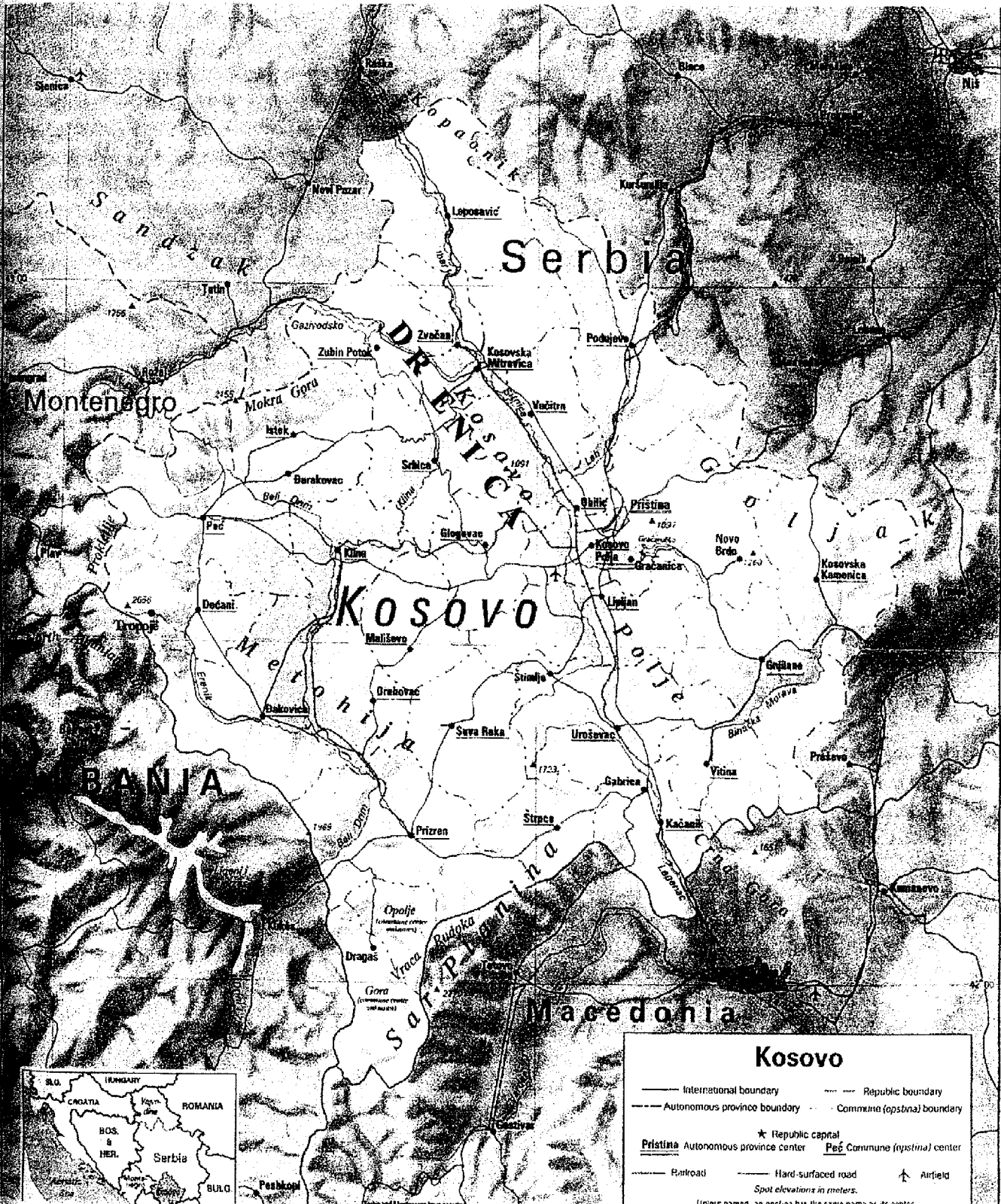
te merken. Volgens westerse waarnemers is dit vooral te danken aan de bloedige Servische campagne van eind februari in de Drenica-regio. Volgens een diplomaat is de oorzaak echter 'het pacifistische en resultaatloze beleid van Ibrahim Rugova. De premier in ballingschap, Bujar Bukoshi, sprak omstreeks 19 juni met afgevaardigden van vijf Kosovo-Albanese politieke partijen in Tirana over 'bewapende zelfverdedigings-eenheden die in de dorpen zullen worden gevormd om de Servische agressie te bestrijden'. Die vorm van verzet is een duidelijke breuk met het pacifistische verleden van Rugova's partij, de LDK. De LDK en Rugova hebben het initiatief van Bukoshi,

van Albanese wapensmokkelaars. Immers, de grens met Albanië is een 'gatenkaas': aan beide zijden bewoond door etnische Albanen, vaak ook nog generaties lang familie van elkaar. Politiek slim blijft 'president' Rugova van Kosovo aandringen op onderhandelingen, doch op voorwaarde van buitenlandse deelname aan dat proces.

Intussen zint president Milosevic op

'wraak' en worden in Belgrado de plannen voor verder gaand Federaal ingrijpen gesmeed. Teneinde zich rugdekking te geven tegen de onafwendbare kritiek van de IC, besluit het Servische parlement tot een referendum. De simpele vraag luidt 'wel of geen buitenlandse bemiddeling in het Kosovo-conflict' en de uitslag staat bij voorbaat vast. Op de dag van het referendum, 23 april, was het

opkomstpercentage 73% (van de ca. 7,2 miljoen kiesgerechtigden). 94,7% van de kiezers stemden tegen bemiddeling. Hiermee gaf Milosevic een duidelijk signaal in de richting van de IC, dat Kosovo een interne aangelegenheid was, is en zal blijven. Gaandeweg april komen steeds meer meldingen over colonnes van de VJ en versterkingen van de MUP-eenheden (=Speciale politie, vallend onder het

overigens doodgezwegen. Wel vond Rugova, tijdens een persconferentie in Pristina, dat het UCK "gecontroleerd" moet worden.

Feit is echter dat de UCK, zónder zich van enige politicus iets aan te trekken, gestaag doorgaat met haar doel te bereiken: 'gewapend verzet tegen de Servische onderdrukkers, teneinde de onafhankelijkheid van Kosovo te bewerkstelligen'. Op 27-06-98 rapporteert de pers: '16 km van Pristina hebben de Serviërs een grote troepenmacht samengetrokken rond het dorp Slatina, dat in de buurt van het vliegveld ligt. Lange konvooien reden vanochtend richting dit dorpje. Ook is zware artillerie rond Belagevac in stelling gebracht. Zware gevechten zijn daarnaast gemeld in en rond

Rugova daarentegen lijkt in tijdnood te komen. Als hij de UCK niet onder zijn controle weet te brengen, zou dat wel eens zijn Waterloo kunnen worden. En dat is iets wat de Westerse gemeenschap, met Amerika voorop, (tot nu toe) niet wenst.....

INTERNATIONALE BEMOEIENIS

In juli 1997 lukt het 'president' Rugova om de Amerikaanse onderminister John Korb lum, tevens speciaal gezant voor de FRJ, naar Pristina te krijgen. Hij opent tevens voor de Amerikaanse informatiedienst USIS (US-Information Service) een permanent kantoor.

Naar aanleiding van de grote studentendemonstratie (20.000 studenten) van 29 september, waarin teruggave werd geëist van 'Albanese universiteiten en schoolgebouwen', waren eerder die week diplomaten van de VS, Rusland en de EU in Pristina om voor terughoudendheid te pleiten. Het had geen resultaat. Sindsdien wordt in Pristina elke dag tijdens lunchtijd een half uur gedemonstreerd. Bij vrijwel elke vergadering van een politieke of militaire top staat thans het onderwerp 'Kosovo' op de agenda. En niet zonder reden: het is immers van het grootste belang dat het etnisch-Albanese conflict in Kosovo niet overslaat naar de omliggende Balkanlanden.

Ten behoeve van compleetheid en ruimtebesparing volgt hierna een opsomming van de belangrijkste maatregelen die de IC (organisaties, commissies e.d.) nam of denkt te nemen, verkort en chronologisch weergegeven:

-BONN, 10 DECEMBER 79

Bosnië-conferentie: Joegoslavische autoriteiten hebben de IC beschuldigd van "het terrorisme en het separatisme aan te moedigen" door in de slotverklaring te refereren aan de situatie in Kosovo. De woede van de Serviërs was gewekt door een oproep aan het bewind van Belgrado om de rechten van de mens in de regio Kosovo te respecteren.

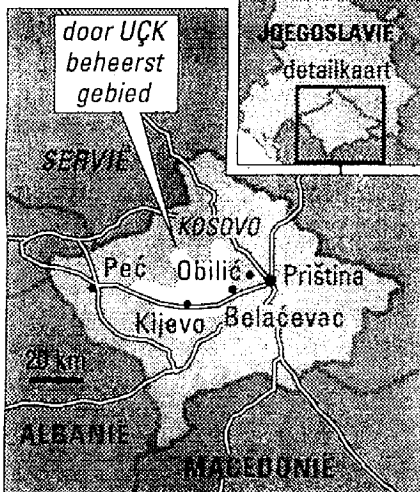
-STRAATSBURG, 28 JANUARI 98

De parlementaire bijeenkomst van de EU heeft de onderdrukking van de etnische Albanen in Kosovo door het regiem van Belgrado veroordeeld en democratische hervormingen in de FRJ geëist. In een resolutie eisten de EU-afgevaardigden de onmiddellijke en volledige inachtneming van de mensenrechten in Kosovo. Tevens zou de regering in Belgrado een permanente aanwezigheid van de EU moeten toestaan en het met de leider van de LDK Rugova afgesloten akkoord over vrij onderwijs tot uitvoering moeten brengen. Ook vorderden ze het staken van de gewelddadigheden door de etnische Albanen.

- BELGRADO, 1 MAART

De Amerikaanse regering heeft bij monde van Joegoslavië-gezant Robert Gelbard zowel de Servische politie als de UCK veroordeeld en uiting gegeven van extreme bezorgdheid in Washington. De veroordeling was een reactie op het debacle van het weekend van 28 februari in de Drenica-regio, waarbij door acties van de Servische politie op zeven willekeurige dorpen zeker tachtig et-

GEWELD OM BELAČEVAC

NRC Handelsblad 300698

Kijevo (volgens de Amerikaanse gezant Holbrook de "gevaarlijkste plaats in Europa"). Zonder slag of stoot veroverden UCK-strijders het Servische dorp Belacëvac, vijftien km west van Pristina. In dit dorp bevindt zich een belangrijke kolenmijn, een van de twee mijnen die de ten noorden van Pristina gelegen thermo-elektrische centrale van Obilić van brandstof voorzien. Deze centrale voorziet heel Kosovo en een groot deel van Macedonië van energie. De UCK was ook actief op de belangrijke verbindingsweg tussen Pristina en Prizren. Buitenlandse diplomaten vragen zich af waarom de zwaarbewapende politie zo weinig optreedt tegen de UCK? Is dit mogelijk onmacht?

nische Albanen omkwamen. De EU wilde dat de VN een resolutie zou aannemen die het Servische geweld tegen de bevolking van Kosovo zou veroordelen. President Milosevic reageerde door te verklaren dat 'de IC zich vooral niet moet mengen in dit interne conflict'.

- 2 MAART

Pogingen van Robert Gelbart om de partijen aan de tafel te krijgen liepen op niets uit. Buurlanden van de FRJ hebben gevraagd om een internationale interventie in Kosovo. De Albanese premier Nano zei dat 'zo snel mogelijk moet worden ingegre-

pen' en de voorzitter van het parlement van Macedonië, Tito Petkovski, zei '...de stabiliteit van de gehele Balkan staat op het spel indien niet zou worden ingegrepen'. De minister van informatie van de ondergrondse regering van Kosovo zei 'er moeten zo snel mogelijk VN-troepen worden gestuurd'.

19 maart

Het topberaad van de Contactgroep (VS, Rusland, Frankrijk, Italië en Duitsland) resulteerde in een sanctie die meteen zouden moeten worden opgelegd:

a. een algeheel wapenembargo tegen Belgrado,

b. een embargo op het materieel dat gebruikt wordt om de bevolking van Kosovo te onderdrukken,

c. een visa-weigering voor Joegoslaven. Maatregelen die na tien dagen in kracht zouden moeten worden:

a. een bevrozing van financiële transacties in het Westen,

b. een stopzetting van de verstrekking van kredieten op export naar Joegoslavië,

c. een stopzetting van de privatiserings-financiering in Joegoslavië.

Over tien dagen zou de Contactgroep weer bijeenkomen om de voortgang te controleren. Volgens de Serviërs is de operatie tegen de UCK in Kosovo zijn beëindigd en wees op welke bemoeienis van de IC van Nederland.

20 MAART

De Contactgroep voor ex-Joegoslavië heeft nog eens verklaard dat van onafhankelijkheid van de Kosovo geen sprake kan zijn. Wel is de Spaanse premier Gonzales door de Groep voorgedragen als bemiddelaar in het conflict. De Amerikaanse afgezant voor de Balkan, Gelbard, voerde gesprekken met de Albanese leider Rugova. Gelbard, die probeerde een diplomatieke oplossing te vinden voor het conflict, zei dat hij over de meeste dingen met Rugova eens was. De Amerikanen steunen Rugova, in ruil voor concessies m.b.t. de onafhankelijkheid van Kosovo.

21 MAART

De Contactgroep voor ex-Joegoslavië heeft nog eens verklaard dat van onafhankelijkheid van de Kosovo geen sprake kan zijn. Wel is de Spaanse premier Gonzales door de Groep voorgedragen als bemiddelaar in het conflict. De Amerikaanse afgezant voor de Balkan, Gelbard, voerde gesprekken met de Albanese leider Rugova. Gelbard, die probeerde een diplomatieke oplossing te vinden voor het conflict, zei dat hij over de meeste dingen met Rugova eens was. De Amerikanen steunen Rugova, in ruil voor concessies m.b.t. de onafhankelijkheid van Kosovo.

22 MAART

De Contactgroep voor ex-Joegoslavië heeft nog eens verklaard dat van onafhankelijkheid van de Kosovo geen sprake kan zijn. Wel is de Spaanse premier Gonzales door de Groep voorgedragen als bemiddelaar in het conflict. De Amerikaanse afgezant voor de Balkan, Gelbard, voerde gesprekken met de Albanese leider Rugova. Gelbard, die probeerde een diplomatieke oplossing te vinden voor het conflict, zei dat hij over de meeste dingen met Rugova eens was. De Amerikanen steunen Rugova, in ruil voor concessies m.b.t. de onafhankelijkheid van Kosovo.

23 MAART

De Contactgroep voor ex-Joegoslavië heeft nog eens verklaard dat van onafhankelijkheid van de Kosovo geen sprake kan zijn. Wel is de Spaanse premier Gonzales door de Groep voorgedragen als bemiddelaar in het conflict. De Amerikaanse afgezant voor de Balkan, Gelbard, voerde gesprekken met de Albanese leider Rugova. Gelbard, die probeerde een diplomatieke oplossing te vinden voor het conflict, zei dat hij over de meeste dingen met Rugova eens was. De Amerikanen steunen Rugova, in ruil voor concessies m.b.t. de onafhankelijkheid van Kosovo.

24 MAART

De Contactgroep voor ex-Joegoslavië heeft nog eens verklaard dat van onafhankelijkheid van de Kosovo geen sprake kan zijn. Wel is de Spaanse premier Gonzales door de Groep voorgedragen als bemiddelaar in het conflict. De Amerikaanse afgezant voor de Balkan, Gelbard, voerde gesprekken met de Albanese leider Rugova. Gelbard, die probeerde een diplomatieke oplossing te vinden voor het conflict, zei dat hij over de meeste dingen met Rugova eens was. De Amerikanen steunen Rugova, in ruil voor concessies m.b.t. de onafhankelijkheid van Kosovo.

25 MAART

De Contactgroep voor ex-Joegoslavië heeft nog eens verklaard dat van onafhankelijkheid van de Kosovo geen sprake kan zijn. Wel is de Spaanse premier Gonzales door de Groep voorgedragen als bemiddelaar in het conflict. De Amerikaanse afgezant voor de Balkan, Gelbard, voerde gesprekken met de Albanese leider Rugova. Gelbard, die probeerde een diplomatieke oplossing te vinden voor het conflict, zei dat hij over de meeste dingen met Rugova eens was. De Amerikanen steunen Rugova, in ruil voor concessies m.b.t. de onafhankelijkheid van Kosovo.

26 MAART

De Contactgroep voor ex-Joegoslavië heeft nog eens verklaard dat van onafhankelijkheid van de Kosovo geen sprake kan zijn. Wel is de Spaanse premier Gonzales door de Groep voorgedragen als bemiddelaar in het conflict. De Amerikaanse afgezant voor de Balkan, Gelbard, voerde gesprekken met de Albanese leider Rugova. Gelbard, die probeerde een diplomatieke oplossing te vinden voor het conflict, zei dat hij over de meeste dingen met Rugova eens was. De Amerikanen steunen Rugova, in ruil voor concessies m.b.t. de onafhankelijkheid van Kosovo.

gekondigd meer waarnemers te sturen naar de grenzen van Kosovo met Albanië en Macedonië, om het overslaan van het conflict in de Kosovo te voorkomen. Het verzoek van Albanië, om een NAVO-troepenmacht in Albanië te stationeren, is van de hand gewezen.

- 27 MAART

De Servische president Milosevic heeft de Poolse voorzitter van de OVSE, Bronislaw Geremek, ontvangen. Overleg met de Amerikaanse gezant Robert Gelbard had hij kort daarvoor geweigerd. Milosevic weigerde ook in te gaan op de eisen van de IC, die Geremek hem kwam overhandigen:

1-Acceptatie van de bemiddeling van de Spaanse ex-premier Gonzales,

2-De sinds 1992 gesloten OVSE-missie weer toelaten,

3-Onverwijld een ronde-tafelgesprek met vertegenwoordigers van de Kosovo-Albanezen, mét deelname van internationale bemiddelaars.

- 26 APRIL

Einddatum van het ultimatum (4 weken) van de Contactgroep. Belgrado heeft zich van de twee eisen niets aangehouden, t.w. 1-Terugtrekking van Speciale politie uit Kosovo en 2- Onderhandelingen beginnen met de Kosovo-Albanezen. Volgens de Washington Post overwegen de VS zich uit de Contactgroep terug te trekken als ook de andere leden (Rusland, Frankrijk, Duitsland, Engeland en Italië) niet overgaan tot zwaardere sancties tegen Belgrado.

- 27 APRIL

In de omgeving van Lausa (Drenica-regio) is een Japans diplomatiek voertuig beschoten, waarbij mogelijk de chauffeur gewond raakte. Op dezelfde dag waren de EU-ministers van

Buitenlandse zaken in Luxemburg bijeen. Zij gingen akkoord met een exportverbod voor Joegoslavië m.b.t.

Time, 6 juli 1998

politie-uitrusting en -pantservoertuigen en daarnaast een verbod op de visa-verstrekking aan officiële Servische vertegenwoordigers.

- 4 MEI

Volgens de Sunday Telegraph zouden Engeland, de VS en Nederland bereid zijn troepen te leveren voor de grens met Macedonië, als aflossing van het VN-contingent UNPREDEP (ca. 750 Amerikanen) waarvan het mandaat eind van de zomer afloopt. De nieuwe troepen zouden groter in aantal en beter bewapend zijn, met een nieuw mandaat voor 2 jaar. De NAVO stuurt ook groepen civiele en militaire experts ter ondersteuning van de Albanese grensbewaking. Het Montenegrijnse ministerie van Binnenlandse zaken maakte bekend dat ten minste 800 vluchtelingen vanuit Kosovo de afgelopen drie, vier dagen de republiek waren binnengekomen. UNHCR verklaarde aanvullend dat nu totaal meer dan 5.000 vluchtelingen uit Kosovo onderdak

hadden gevonden bij familie en vrienden in Montenegro. Het betreft vluchtelingen van alle betrokken entiteiten.
- 9 MEI

De ministers van de G-8 bespraken op 8 mei de situatie in Kosovo en concludeerden 'dat er geen enkele aanwijzing was dat Joegoslavië troepen had teruggetrokken en een dialoog met Pristina was gestart'. De Engelse minister Cook deelde de pers dan ook mee dat besloten is om op 9 mei uitvoering te geven aan de door de Contactgroep aangekondigde investeringssanctie en daarnaast de bevrozing van Joegoslavische tegoeden in het buitenland. Op 9 mei start ook de 'pendeldiplomatie' van de Amerikaanse gezanten Holbrooke/Gelbard. Beurtelings worden Belgrado, Pristina en Tirana door hen aangedaan teneinde een dialoog op gang te brengen. Breekpunt in de onderhandelingen tussen de Albanese-Kosovaren en de Serviërs is nog steeds dat 'president' Rugova een derde partij (westerse bemiddelaar) bij de onderhandelingen eist, wat president Milosevic pertinent afwijst.

- 15 MEI

Resultaat Amerikaanse pendeldiplomatie: Milosevic en Rugova ontmoeten elkaar in Belgrado. Na een anderhalf uur durend gesprek wordt verklaard dat vanaf 22 mei wederzijdse delegaties zullen overleggen

GETTING TOGETHER: The Yugoslav President, right, meets Ibrahim Rugova in Belgrade

Time, 25 mei 1998

over de toekomst van Kosovo. Een 'derde partij' zal niet aan het overleg deelnemen, maar er wel 'bij betrokken' zijn. Rugova's opponent, Adem Demaci (PPK) sprak van 'een fatale capitulatie'.

- 18 MEI

De Contactgroep voor Joegoslavië heeft, in de marge van de G-8 confe-

rentie te Birmingham, het recent ingestelde verbod op buitenlandse investeringen in Servië tijdelijk opgeschort. Dit zou een uiting van tevredenheid zijn over het gesprek tussen Milosevic en Rugova.

- 22 MEI

Eerste van de serie ontmoetingen van de overlegcommissies te Pristina. De Kosovo-delegatie wordt geleid en gecoördineerd door de Kosovo-Albanes Prof. Fehmi Agani, terwijl de FRJ-delegatie wordt geleid door prof. Ratko Markovic. De ontmoeting vond plaats achter gesloten deuren, met de US-ambassadeur in de FYROM (Macedonië), Christoffer Hill, in 'de onmiddellijke omgeving'.

- 26 MEI

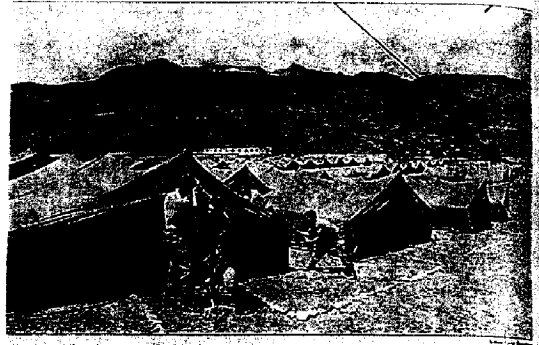
Rugova heeft Kosovo verlaten voor een trip naar de US om Clinton te ontmoeten. Door de 4 etnisch-Albanese partijen LDK, PSHDK, PSDK en PLK wordt een gezamenlijke verklaring uitgegeven waarin werd opgeroepen tot NATO-interventie in Kosovo, 'ter voorkoming van een tweede Bosnië'. Te Brussel geven de Nato-ambassadeurs de volgende verklaring uit: "... de plannen, ontworpen om een tweede Bosnië te voorkomen, houden onder meer in dat een flinke troepenmacht rond Kosovo zal moeten worden samengetrokken. Diverse opties zijn in studie". Een

juridisch probleem is dat de Pfp-optie een ontoereikende rechtsbasis zou bieden en een VN-resolutie of een uitnodiging van Albanië derhalve noodzakelijk is. Het betreft hier m.n. uitgebreide grensbewaking en een zg. no-fly-zone. Hierbij wordt gedacht aan vlootbezoeken, militaire oefeningen, opbouwsteun leger en politie van Macedonië en Albanië.

- 28 MEI

Een woordvoerder van de CDHRF (Council for the Defence of Human Rights and Freedoms) te Pristina, verklaarde dat in de afgelopen 5 maanden ten minste 210 etnische Albanesen door Serviërs zijn gedood. De UNHCR die in Noord-Albanië een kantoor heeft geopend, rapporteerde

dat de Servische politie zich schuldig maakt en maakte (18 mei) aan het in beslag nemen van voedselhulp; de

Albanian soldiers putting up tents Sunday at Balram Curri as the country braces for more Kosovo refugees.

Herald Tribune, 15 juni 1998

toestand in de dorpen en grotere steden (inclusief Pristina) wordt slechter, als ook het groeiend aantal vluchtelingen (37.000), waarvan 3.000 in Montenegro aangekomen is.

NAVO-Raad: De aanwezigheid van de Navo in Albanië en Macedonië zal in de komende maanden sterk worden uitgebreid. Bovengenoemde grenslanden krijgen in ieder geval hulp bij de grensbewaking; in Tirana komt een semi-permanent NAVO-hoofdkwartier, in Macedonië militaire trainingscentra, de Middellandse Zeevloot komt begin juli naar de Albanese haven Durres en na de zomer wordt in Albanië een grote Navo-oefening ingelast op basis van het Pfp. Twee verder gaande scenario's, waar tevens een VN-resolutie voor nodig is, worden nog bestudeerd. Over andere opties zei SG-VN Solana: "...niets is uitgesloten".

- 2 JUNI

Vanwege de gevechten is er richting Albanië een vluchtelingenstroom op gang gekomen. In de grensstreek bij Troboja zijn nu ca. 2.000 vluchtelingen neergestreken. Hieronder bevinden zich ook gewapende leden van de UCK. UNHCR heeft intussen 20 ton hulpgoederen naar deze opvangplaats gezonden. De Albanese regering heeft de EU en de VS gevraagd om in te grijpen. Volgens Albanese bronnen zou, bij de aanval op het dorp Poklek, de Servische politie mensen uit hun huizen hebben gehaald en verteld dat "... ze naar Albanië moesten en nooit meer terug mochten komen".

Ca. 700 gevluchte Kosovaren zijn volgens de Albanese president

R. Hoxha in de ochtenduren de grens overgestoken. Volgens een woordvoerder te Kukes zijn opnieuw ca. 200 vluchtelingen, meest ouderen en kinderen, in Tropoja opgevangen. Nog 300 zouden in het berggebied onderweg zijn naar Tropoja. In de loop van vandaag voorzag UNICEF de oorden van de gemeente Tropoja van voedsel en kleding. Ook bezocht een team van het Albanese ministerie van Gezondheid dit gebied. Een regeringsbron verklaarde dat recent medeijnen, die deel uitmaakten van een Engelse hulpgoederenzending uit 1997, naar de opvanggebieden is verzonden. In Genève drong het Internationale Rode Kruis er bij de Servische autoriteiten op aan om "onmiddellijke en vrije toegang" tot de Pecan-regio in Kosovo, waar het meeste geweld is geweest, te verleenen. Berichten over duizenden vluchtelingen die zich in de buurt van de grens of in de bossen schuilhouden, deed de organisatie hiertoe besluiten.

5 JUNI

Veertien NAVO-ministers, die bijeen kwamen om de situatie te bespreken, hebben besloten de militaire samenwerking met Albanië en Macedonië op te schroeven en gaven de militairen opdracht een advies uit te werken over een eventuele troepenmacht. Intussen hebben de EECM-waarnemers van de EU, die in smetteloos wit, zien vanaf de grens dat dorpen worden beschoten en dat tanks af en aan rijden. De strategie van de Serviërs lijkt erop gericht te zijn om de hele vlakte naast de grensgebergte, van Djakovica tot de omtrent te ontdoen van zijn populatie ten einde een bufferzone te maken. Alleen op die manier kan de gestage aanvoer van wapens en manschappen vanuit Albanië worden afgesneden. Dankzij Amerikaanse diplomatieke inspanningen hebben de Albanesez de dialoog met Servië afgebroken "... wegens het militaire offensief van de Serviërs. We praten pas als het schieten stopt", aldus Fehmi Agani, lid van het onderhandelingssteam van de Albanesez. Agani is de leider van de gematigde vleugel binnen de LDK en daarnaast was hij een invloedrijk adviseur van Hoxha.

- 5 JUNI

Moskou wil dat de NAVO-operaties in Kosovo of aan de grens met Albanië tevoren eerst door de Veiligheidsraad worden gesanctioneerd. Bovendien moet ook goedkeuring worden verkregen van de Servische regering voor een militaire interventie in Kosovo. "Kosovo is onderdeel van een soevereine staat en in elk besluit om daar troepen heen te sturen moet primair rekening worden gehouden met de wensen van die staat.", aldus een Russische woordvoerder.

- 9 JUNI

Volgens "The New York Times" zou het Servische bewind nu instemmen met de komst van buitenlandse waarnemers. Deze zouden dan onbelemmerd poolshoogte mogen nemen in

trof het "een laatste waarschuwing aan het adres van Milosevic". "Wij kunnen niet tolereren dat in Europa opnieuw etnische zuiveringen plaatsvinden. Minister Van Mierlo suggereerde dat NAVO bombardementen op Servische doelen in Kosovo kan uitvoeren. "Acties vanuit de lucht zijn veiliger", aldus de minister. Hij heeft de indruk dat Rusland eveneens neigt naar een hardere aanpak, maar de grote vraag is of China daarmee kan instemmen.

De Albanese minister van Defensie, Luan Hajdaraga, vertelde het parlement dat het leger paraat is om het Albanese grondgebied te verdedigen en dat het verwacht dat de NAVO bij een eventuele aanval van het VJ zal ingrijpen, aldus het blad "Gazeta

Frankfurter Allgemeine

Kosovo. Tot nu toe werd dit stevast geweigerd. Zelfs het Rode Kruis kreeg geen toestemming om het strijdtoneel in het westelijk deel van Kosovo te bezoeken.

De EU heeft gisteren sancties uitgevaardigd tegen Servië en roept de NAVO en de VN-VR op om voorbereidingen te treffen voor een militaire ingreep in Kosovo. De VS hebben gisteren de Servische banktegoeden in de VS bevroren en investeringen in Servië verboden. Volgens de Britse minister en EU-voorzitter Cook, be-

Shqiptare". Hij gaf verder aan dat NAVO-experts het noordelijk Albanese grensgebied reeds hebben bezocht en dat er plannen zijn om daar in augustus gezamenlijke oefeningen te houden.

- 10 JUNI

Rusland stemde tegen een door de VS en Groot-Brittannië opgestelde ontwerpresolutie, waarin de Veiligheidsraad zou worden gemachtigd ... "alle noodzakelijke maatregelen te nemen om de vrede en stabiliteit in de regio te herstellen." Rusland

voerde aan dat het als een signaal van steun aan het UCK kan worden opgevat. Het zou... "onoverzienbare gevolgen kunnen hebben inclusief uitbreiding van het conflict tot buiten de grenzen van Kosovo", aldus Jeltsin. Hij is wel bereid Milosevic politiek onder druk te zetten in een direct gesprek. China zei in een verklaring dat Kosovo een intern Joegoslavisch probleem is en dat... "door de relevante autoriteiten in Joegoslavië met politieke middelen moet worden opgelost." De Franse premier Jospin liet weten dat Frankrijk bereid is... "aan een NAVO-actie deel te nemen, inclusief een militair ingrijpen".

- 11 JUNI

Binnen de NAVO hebben de ministers van Defensie een pakket van acht militaire maatregelen op tafel gelegd die deze week verder worden bestudeerd. Het gaat om een vliegverbod, van militair luchttransport tot aan luchtaanvallen toe. De Britse minister van Defensie, George Robertson, waarschuwde Belgrado dat de NAVO "binnen dagen" militair kan optreden als Belgrado geen eind maakt aan het geweld in Kosovo. De voorzitter van het militaire comité van de NAVO, de Duitse generaal Klaus Neumann, zei dat... "luchtacties van de NAVO binnen enkele dagen kunnen plaatsvinden als er een duidelijke wettige basis en een duidelijk politiek doel is".

De EU stuurde gisteren een Britse diplomaat naar Belgrado om de Servische leiders te waarschuwen op te houden met het geweld in Kosovo. Lloyd zei voor zijn vertrek "robuuste taal" te zullen gebruiken.

De federale premier van Joegoslavië, Bulatovic, uitte zich positief over het NAVO-voornemen om troepen in Albanië te legeren langs de grens met Kosovo. "Die legering bespaart ons de enorme energie, die we nu moeten besteden aan het beschermen van onze grens" (tegen infiltratie en wapensmokkel uit Albanië).

- 15 JUNI

De NAVO oefening 'DETERMINED FALCON' die plaatsvond op 14 juni boven Macedonië en Albanië en waaraan 84 vliegtuigen deelnamen,

OPERATIE 'DETERMINED FALCON'

Aan de NAVO-oefening 'Determined Falcon' namen ruim 80 toestellen deel. Hieronder waren 4 Nederlandse F-16's. Ze vlogen boven Albanees en Macedonisch grondgebied langs de grens met Kosovo. De operatie is bedoeld als dreigement tegen Servië.

NRC Handelsblad 150898

had als bedoeling Milosevic ervan te overtuigen dat de NAVO in staat is eventueel hard toe te slaan. De toestellen die deelnamen, opereerden vanaf vliegbases in Italië, Griekenland, Frankrijk, Engeland, Duitsland en vanaf de USS-carrier 'WASP'. De oefening (Vastbesloten Valk) werd gecoördineerd door een in Sicilië opgestegen Amerikaanse AWACS-toestel. Alleen IJsland en Luxemburg, die niet over een luchtmacht beschikken en Canada, die niet zo snel in staat was toestellen te leveren, deden niet mee. De Russische regering, die niet tijdig op de hoogte zou zijn gebracht, riep verontwaardigd haar vertegenwoordiger bij de NAVO -Victor Zavarzin- terug.

- 17 JUNI

In Moskou deed Milosevic de volgende toezeggingen:

- de problemen van Kosovo met politieke middelen op te lossen,
- de onderhandelingen met de gematigde Albanese leiders voort te zetten,
- af te zien van repressie tegen burgers,
- geen reisbeperkingen op te leggen aan gevolmachtigde diplomaten en internationale organisaties in Joegoslavië,
- vrije toegang voor humanitaire hulporganisaties,
- terugkeer van vluchtelingen toe te staan en te helpen bij de wederopbouw van hun verwoeste huizen,
- aanwezigheid van de Servische veiligheidstroepen buiten hun perma-

nente bases te verminderen, op voorwaarde dat de UCK zijn "terroristische activiteiten stopt",

- de onderhandelingen te heropenen over de deelname van Joegoslavië aan de OVSE en samen met Rusland te werken aan vrede en stabiliteit in Europa.

Hij zei overigens dat hij niet met "terroristen" zal praten. Ook weigerde hij de speciale troepen uit Kosovo terug te trekken. Tot slot ontkende hij dat Belgrado betrokken zou zijn bij "etnische zuiveringen" in Kosovo. SG-VN Solana waarschuwde president Milosevic dat hij in "zeer ernstige problemen" komt, indien hij zijn beloften aan Jeltsin niet nakomt. De Russische onderminister van Buitenlandse zaken, Nikolaj Afanasjev, stelde in Moskou vast dat de NAVO en Rusland het erover eens zijn dat van afscheiding van Kosovo geen sprake kan zijn.

President Milosevic of Yugoslavia, left, being greeted by the Russian foreign minister, Yevgeni Primakov, at talks in Moscow on Tuesday.

IHT, 17 juni 1998

Het Russische diplomatieke succes dreigt bedorven te worden doordat de leiders van de etnische Albanen het aanbod hebben afgewezen. Ze eisen dat Milosevic eerst zijn veiligheidstroepen dient terug te trekken.

- 19 JUNI

Het Rode Kruis klaagt dat het geen toegang krijgt tot gebieden waar gevochten wordt. Een missie van de organisatie bezocht woensdag Decani en Pec, waar Servische troepen eind mei een tegenoffensief tegen de UCK inzetten. Het was echter verboden om de weg te verlaten, om in de geïsoleerde dorpen mogelijke slachtoffers te gaan helpen. Ook Amnesty International eist toegang tot Decani, omdat "... Servische troepen zich er

...mogelijk schuldig maken aan martelingen of erger”.

21 JUNI

In Moskou heeft generaal Leonid Ivashov, een van de belangrijkste Russische officieren, een waarschuwing richting NAVO doen uitgaan. In een persconferentie verklaarde hij: “...een actie zonder VN mandaat, zou leiden tot het begin van een nieuwe Koude Oorlog”.

22 JUNI

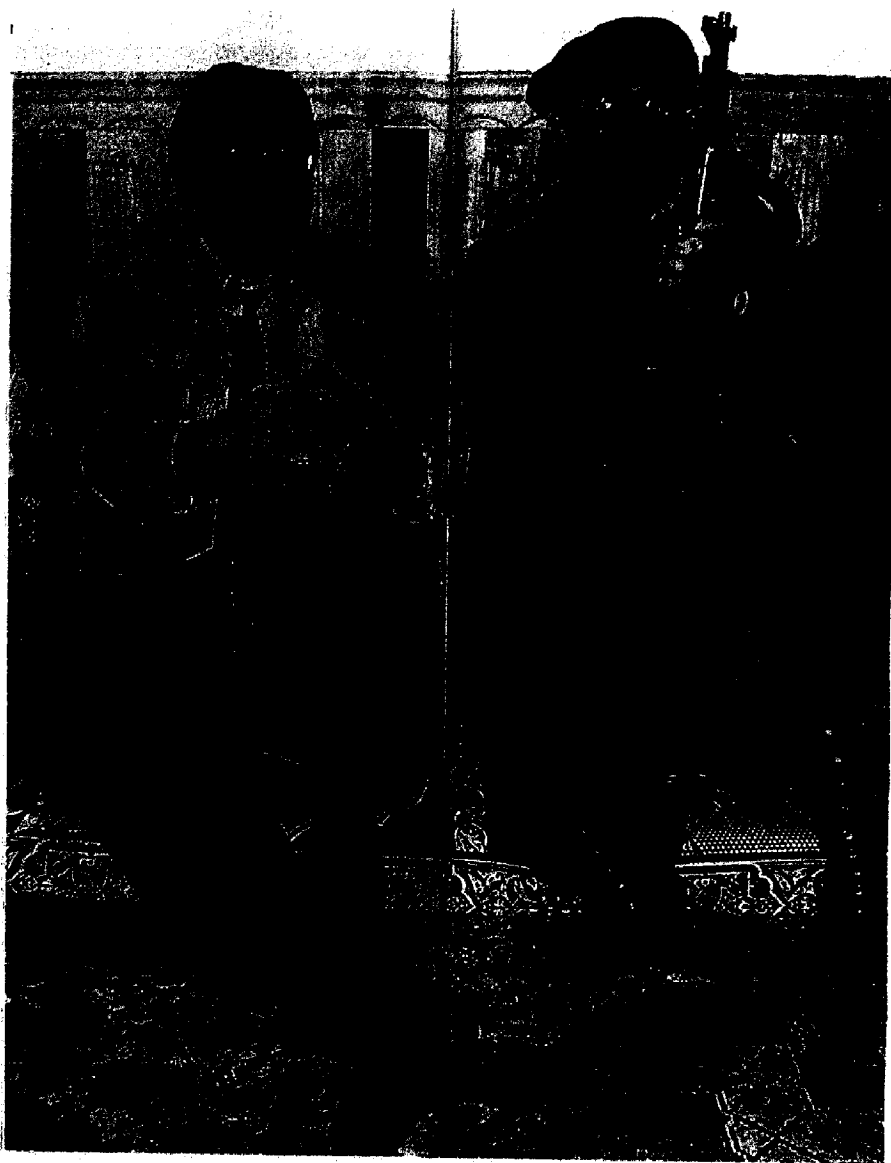
Het Montenegrijnse parlement heeft een resolutie aangenomen, waarin Slobodan Milosevic geëist wordt onmiddellijk de troepen uit Kosovo terug te trekken en onderhandelingen te starten met de Contactgroep. Zijn beleid in Kosovo werd veroordeeld. De resolutie vervolgt met het dreigement dat indien Milosevic zou weigeren, de meeste Montenegrijnse militairen uit Kosovo zal halen en hen naar de kampen terugstuurt. Djukanovic en zijn aanhangers hebben al eerder gezegd dat Podgorica niet aan een oorlog in Kosovo wenst deel te nemen.

23 JUNI

Albanië en Macedonië hebben hun steun gegeven aan de plannen van de NAVO om eventueel militair in te grijpen. In Wenen zei gisteren een hoge NAVO-functionaris dat Kosovo niet wordt uitgesloten. Een duidelijke dreiging gaat echter uit van de aanwezigheid Servische luchtmacht en defensiemiddelen. Op dit moment wordt een hele reeks doelen overwogen, zonder geografische beperkingen”.

25 JUNI

De Amerikaanse gezant Holbrooke heeft in Belgrado met twee leiders van de UCK overlegd. Daarna zal hij een gesprek hebben met Milosevic. Holbrooke is de eerste Westerse diplomaat die met leiders van de UCK heeft overlegd. Dit wordt als een stilzwijgende erkenning gezien, omdat toch serieus rekening moet worden gehouden bij het zoeken naar een oplossing van de crisis. Holbrooke bezocht het dorpje Decani en zei dat “...Decani is een dorp dat het resultaat was van gevechten, het resultaat van het verdrijven van mensen uit de Joegoslavische veiligheidszones”. In Junik sprak hij vervol-

Time, 6 juli 1998

gens met twee plaatselijke UCK-leiders, de schrijver Lum Haxhiu en de jurist Gani Shenu, beiden in UCK-uniform en bewapend.

De Montenegrijnse president Djukanovic bezocht de Raad van Europa in Straatsburg. In een gesprek gaf hij aan voor het opvoeren van de internationale druk op Milosevic te zijn. Een militaire interventie zou volgens hem niet de oplossing zijn. Hij beloofde zich in Belgrado sterk te maken voor een politieke oplossing van de crisis.

VERWACHTING

Ik wil besluiten met de tweeledige vraag: wat zal er met de Kosovo gebeuren op korte en op lange termijn? Gebeurtenissen op de korte termijn

zullen mogelijk vooral beïnvloed worden door de twee hoogtepunten van de maand juni. Ten eerste het opmerkelijke militaire succes(je) van de UCK in centraal Kosovo. Waarschijnlijk is de UCK van de tot nu toe gevoerde fase, de guerilla-tactiek, overgegaan in een (deels) grootschaliger optreden. Belangrijker echter was het bericht dat direct contact is gezocht met de leiding van de UCK. Deze verrassende stap, die de Amerikaanse gezant Holbrooke op 24 juni deed door een gesprek aan te gaan met leiders van de UCK, is op zich niet zo vreemd. Wil politiek overleg ooit naar een positief resultaat voor Kosovo leiden, dan is deelname van de UCK aan dit proces essentieel. Holbrookes stap had dan ook alles te maken met het grote probleem ie-

mand te vinden die invloed heeft op de UCK en die de verzetsbeweging onder druk kan zetten om 'president' Rugova te accepteren als politiek leider. Op korte termijn zullen de Amerikanen er alles aan doen zo'n iemand te vinden. De UCK daarentegen zullen er alles aan doen om hun 40% veroverd gebied zoveel mogelijk uit te breiden. De afgelopen twee maanden gevoerde strategie bleek uiterst succesvol: 'val Servische huizen en de politie daar aan, waar nog geen UCK-involed is. De politie zal met terreur optreden tegen de bevolking, die vervolgens hun vrouwen en kinderen in veiligheid brengen. De mannen blijven achter, worden bewaard en zijn binnen de kortste keren UCK-strijders geworden. Milosevic zal, zolang hij zich door Rusland en in mindere mate door Griekenland geruggesteund weet, zijn huidige politiek van 'veel nemen en een beetje geven' voorzetten.

Op de lagere termijn blijft het 'koffiedik' kijken. Feit is dat er binnen Joegoslavië steeds meer weerstand wordt gemeld tegen het optreden van

politie en leger in Kosovo. Voorbeelden hiervan zijn: demonstrerende moeders in Belgrado en protestacties in de Vojvodina om '...onze zonen terug te halen'; het ontslag van de 100 politiemannen die dienst weigerden in Kosovo; president Djukanovic die dreigde de Montegrijnse soldaten terug te trekken. Maar voor het inschatten van een verwachting voor de langere termijn, zijn vooral de vragen van belang:...

WAT WIL MILOSEVIC ?

Heeft hij wel een strategie? Veton Surroi, een van de vier Albanese politieke onderhandelaars vindt van niet. Milosevic maakt gewoon handig gebruik van de omstandigheden. Rijst er een probleem dan leidt hij de aandacht van dat probleem af door nieuwe twistpunten te creëren. Voorbeeld is de vluchtelingenstroom, die hij weet te omzeilen door het Rode Kruis de toegang tot Kosovo te ontfangen, waarop weer eindeloos moet worden onderhandeld om alsnog toegang voor het Rode Kruis te krijgen. De aandacht voor het vluchtelingen-

probleem is dan weer even afgeleid. "Wanneer Milosevic ziet dat het Westen niet tot een eensluidend besluit kan komen, zal hij steeds verder gaan om te kijken tot hoever hij kan gaan". "Veel mensen in Pristina verdenken hem ervan om Kosovo op te splitsen, net zoals in Bosnië heeft plaatsgevonden. De vraag is alleen welk gedeelte Milosevic zal opeisen." "Hij zal dan weer de mythe aanhalen van de Servische wortels die in Kosovo (Merelveld!) liggen. Pec heeft een groot aantal orthodoxe kerken. Het door Servische kanonnen geruïneerde Decani herbergt ook een belangrijk klooster, evenals Gracanica. Willen de Serviërs een bepaalde lijn over Kosovo trekken en Pristina bij Servië inlijven? Kosovo heeft enkele mineralen maar van weinig betekenis. In Obilic is een bruinkoollaag die gebruikt wordt voor een krachtstation. Veel elektriciteit gaat naar Servië en dat zullen ze graag zo willen houden. Maar het grootste streven van Milosevic is en blijft het verdrijven van de Albanese bevolking uit Kosovo."

ALMAZ S-300 OF SA-10 'GRUMBLE'

Zoals u allen in de kranten heeft kunnen lezen is de A-cie Infbat Lumbl medio vorige maand vertrokken naar Cyprus om daar in internationaal verband een vredesmissie onder de vlag van de VN uit te voeren. In de media wordt uitvoerig bericht over de oplopende spanning tussen Turkije, Griekenland en Cyprus over de aankoop en plaatsing van het uit de Russische Federatie afkomstige luchtverdedigingssysteem Almaz S-300 op de Griekse zijde van Cyprus. Turkije dreigt met het vernietigen van de transportmiddelen welke de raketten naar het eiland brengen, Griekenland ziet in zo'n daad aanleiding om een oorlog te beginnen. Omdat Turkije desnoods een geïmpend conflict riskeert om plaatsing van deze raketten te voorkomen, is voor mij aanleiding om de technische mogelijkheden van dit systeem nader onder de loep te nemen.

Wydens mijn onderzoek heb ik gebruik gemaakt van de diverse boeken van Jane's, Jane's Intelligence Review, IDW, IDR, Defence News en andere tijdschriften.

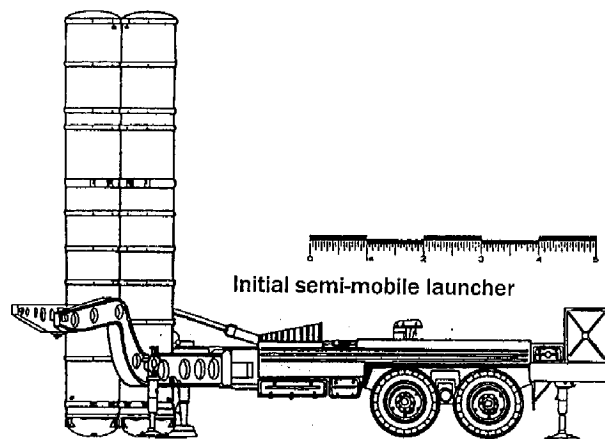
In dit artikel worden de originele Russische aanduidingen en/of benamingen gebruikt, omdat veel van deze systemen ook voor de export worden aangeboden onder hun Russische benaming of aanduiding. Aan het eind heb ik een tabel opgenomen met de bekende US/NATO benamingen en een beschrijving van het systeem of het onderdeel.

In de voormalige Sovjet Unie werd een begin gemaakt met het ontwerpen van het Almaz S-300 systeem in 1967. Het hoofdontwerper was Boris V Bunkin bij de Almaz Scientific Research Corporation. Het ontwerpen van de raketten werd gedelegeerd aan het ontwerp bureau voor raketten Fakel.

De Almaz S-300 is een semi-mobiel, onder alle weersomstandigheden bruikbaar strategisch (= op leger niveau geplaatst) luchtverdedigingssysteem en werd oorspronkelijk ontworpen als vervanger van het stationaire Berkut systeem. Dit systeem stond rondom Moskou opgesteld als verdedigingslinie tegen bommenwerpers die Moskou als doel hadden. Later werden ook de Amerikaanse Volkhov, S-125 Neva en S-200 Angara systemen door deze semi-verplaatsbare variant vervangen. Inmiddels zijn er meer dan 2000 lanceervoertuigen gebouwd. Het S-300 systeem is de tegenhanger van het Amerikaanse M-104 Patriot luchtverdedigingssysteem.

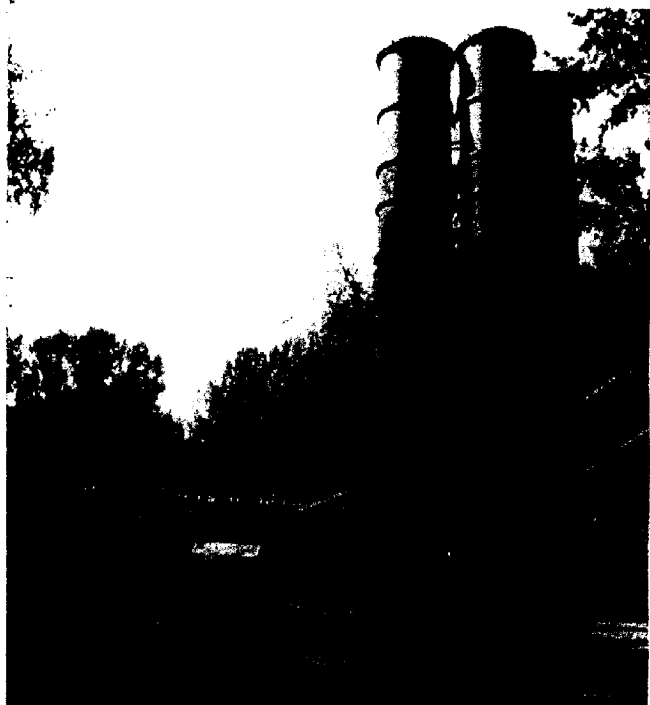
Het Almaz S-300 systeem moet niet verward worden met het Antey S-300 systeem. Het Almaz S-300 systeem wordt vervoerd op trekker-oplegger combinaties of op vierwielige wielvoertuigen, het Antey S-300 systeem wordt vervoerd op rupsvoertuigen. Deze beide systemen zijn geschikt om gronddoelen aan te grijpen.

Door de voortschrijdende technologie en de daarmee gepaard gaande grotere dreiging zijn in de loop der tijd diverse modificaties uitgevoerd aan dit systeem. De S-300P en PM worden vervoerd middels trekker/oplegger combinaties, de S-300PMU en PMU-1 zijn gemonteerd op een 4-assig wielvoertuig en dus meer mobiel en ook in het terrein inzetbaar. De diverse uitvoeringen en modificaties worden hierna beschreven.

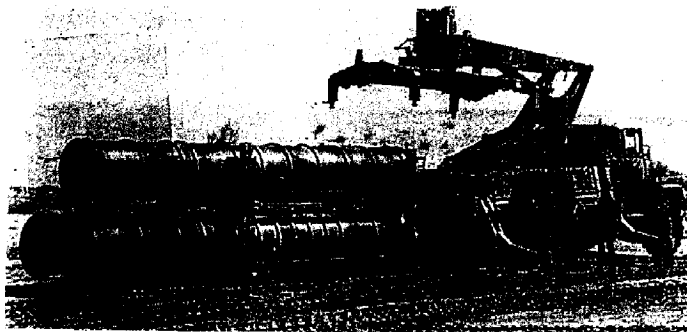

semi-mobiele oplegger S-300P

De eerste versie heeft de aanduiding S-300P. Een (vuur)batterij bestaat uit 3 trekker-oplegger combinaties met op elke oplegger 4 lanceerkokers en een 30N6 geleidingsradar. Alvorens de lanceerkokers in verticale positie te stellen, moet eerst de trekker, een KRAZ-260V,

semi-mobiele oplegger S-300P

22T6 laadvoertuig

van de trailer worden losgekoppeld. Aan de voorzijde van de trailer worden stempels uitgeklast en de bevestigingsarm naar de trekker in 2 delen naar li en re omgezwaaid. De 4 lanceerkoekers worden naar voren geklast in de vuurpositie. Dit neemt ca. 30 min in beslag. De 30N6 radar staat op een opklapbare mast van ca 15 m hoogte. Deze radar zorgt voor de geleiding van de raket naar het doel. Max. 6 doelen kunnen door deze radar worden gevolgd en per doel kunnen 2 raketten worden afgevuurd. Het bedieningspersoneel is gehuisvest in een losse shelter, welke op een kleine afstand van de radar wordt opgesteld. De bijbehorende raket heeft de aanduiding 5V55K, heeft een maximaal bereik van 45 km en een maximale vlieghoogte van 27000 m. Deze raket heeft een ca. 130 kg zware HE lading.

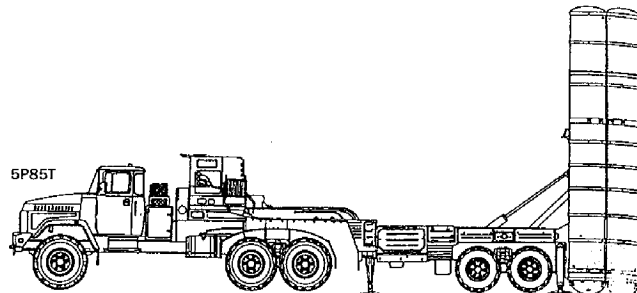
Op regiments-/brigadeniveau worden de doelen opgespoord, geïdentificeerd, gevolgd en doorgegeven aan één of meer batterijen of vuureenheden. De radars, welke hiervoor gebruikt worden zijn de Big Bird en de 36D6. Bij het S-300P systeem worden de radarantennes van de 36D6 en 30N6 veelal op een 15-meter hoge mast op een trailer geplaatst (zie tekening). Dit wordt gedaan om doelen met een kleine radardoorsnede op een grotere afstand te kunnen detecteren. Zo is de B-1B bommenwerper (radardoorsnede van ca 1 m² op 100 m hoogte) met de op een semi-trailer geplaatst 36D6 vanaf ca. 45 km te detecteren en een kruisraket die op 60 m hoogte vliegt (met een radardoorsnede van ca. 0,1 m²) is pas vanaf ca. 28 km te detecteren. M.b.v. de op een mast gemonteerde versie is de B-1B al vanaf ca. 52 km te zien en voor een kruisraket is de afstand opgelopen tot 38 km.

Verdere doelinformatie kan worden betrokken van de radarsystemen welke door de PVO (Rusland's Nationale Luchtverdedigings Strijdkrachten) worden gebruikt.

S-300PM

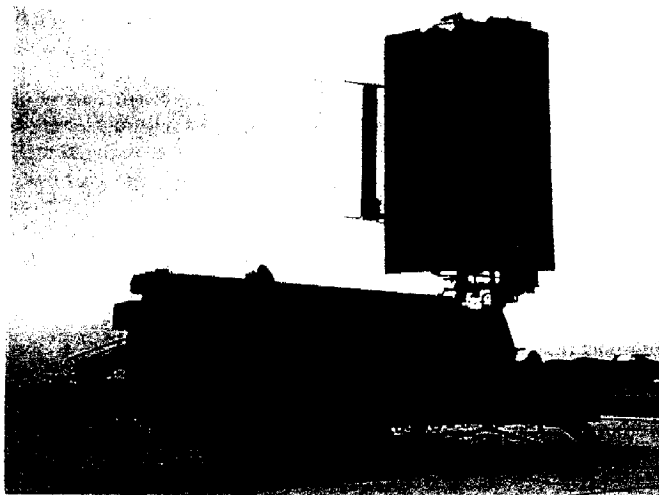
Het S-300 PM (= Modifikatsionniy) systeem heeft, naast verbeteringen in de software en verbindingen, ook verbeteringen ondergaan m.b.t. de mobiliteit. De trailers (CRMZAP-5524P) hebben een aanpassing ondergaan waardoor de lanceerbuizen naar de achterzijde i.p.v. naar de voorzijde worden geëleveerd. Hierdoor hoeft het trekkende voertuig niet te worden ontkoppeld en is de tijd

voor het in stelling komen teruggebracht van 30 naar 5

5P85T (S-300PM)

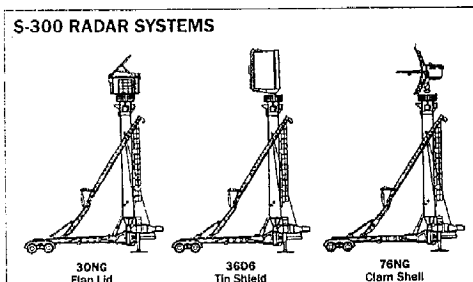
min. Ook de raket is vervangen door een verbeterd exemplaar, nl de 5V55R. De geleiding is aangepast aan nieuwe storingstechnieken (van commando gestuurd naar volgen via raket) en het bereik is vergroot van 45 naar 75 km.

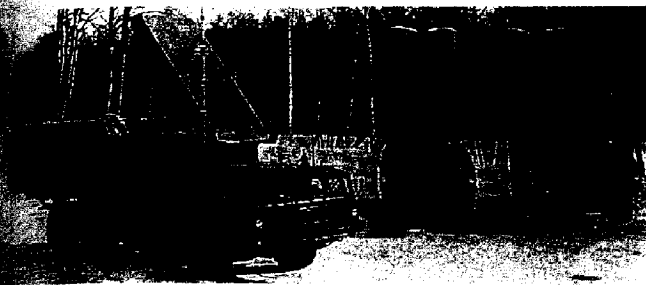

36D6 'Tin Shield' oplegger

5P85T van S-300PM

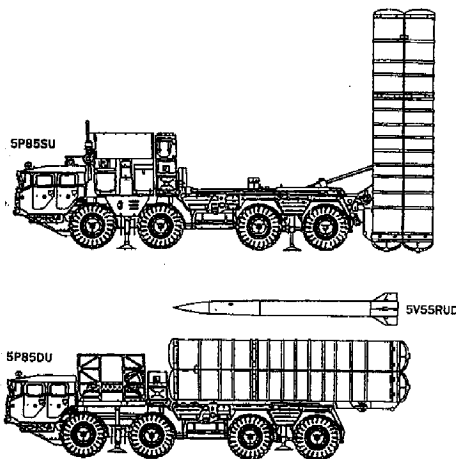

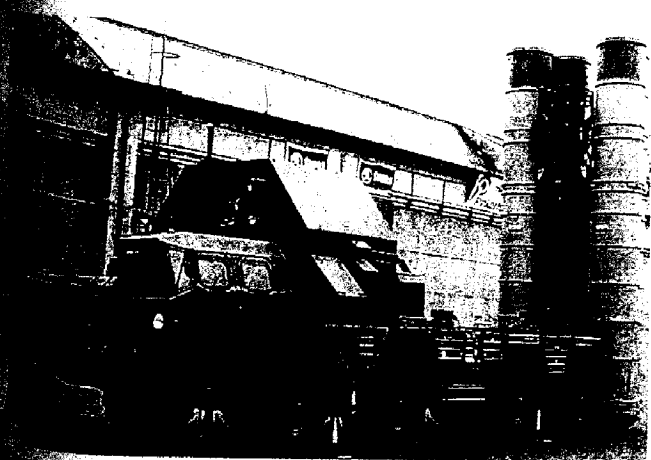
De drie sleutelementen van de S-300 PMU, vlnr 30N6 'Flap Lid B', 5P85 DU en 5P85 SU

S-300PMU

Het S-300PMU (Usovershstvovanniy = verbeterd) systeem is in zijn geheel op MAZ-543M voertuigen (gegevens zie kader) gezet en zodoende meer mobiel dan het PM systeem. Dit systeem is in 1985 in gebruik genomen in de voormalige Sovjet Unie. Deze versie gebruikt weer een nieuwe raket, de 5V55RUD, waarvan het effectieve bereik opnieuw vergroot is en wel naar 90 km. Twee tot drie TEL's (Transporter Erector Launcher = Transport-, aflever- en lanceervoertuig) met de aanduiding 5P85 en

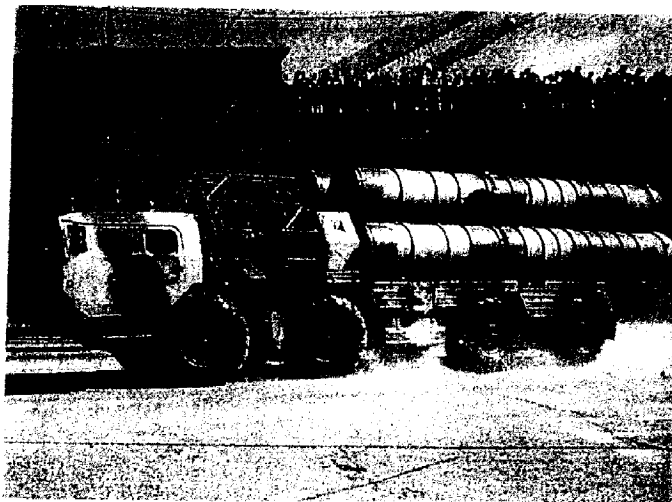

5P85SU en 5P85DU

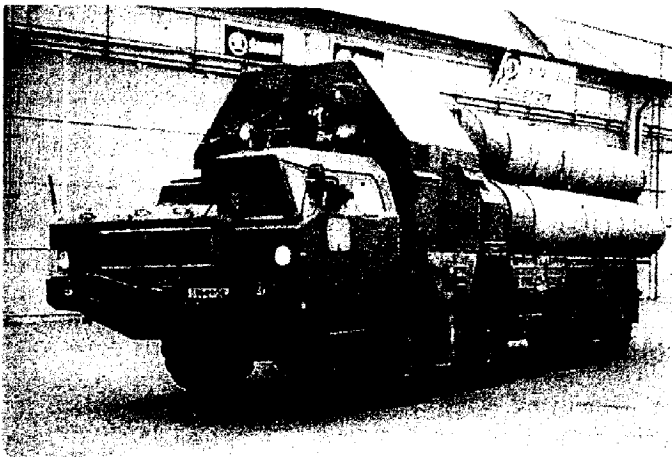
5P85SU (S-300 PMU/-1) gereed voor vuren

De radarvoertuig met de 30N6 vormen een afvuurbatterij. De 30N6 is ook op een MAZ-543M geplaatst. Van de

5P85DU (S-300 PMU/-1)

5P85 TEL's zijn er twee uitvoeringen, nl de 5P85SU met achter de cabine een kleine commandoschelter en de 5P85DU waar de commandoschelter ontbreekt. Tevens horen er drie 5P85 rakettransportvoertuigen en een 22T6 herlaadvoertuig tot de batterij. Drie tot vier batterijen

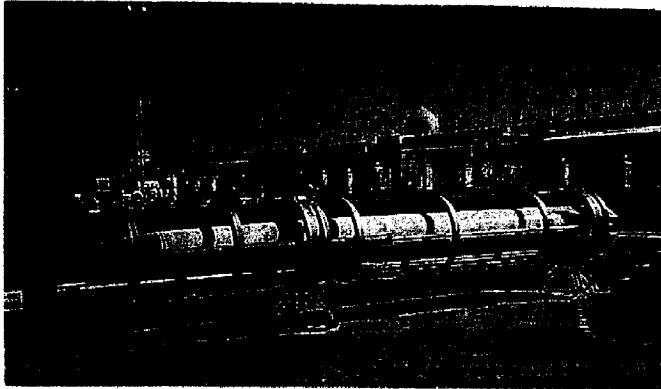
5P85SU (S-300 PMU/PMU-1) met shelter achter cabine

kunnen een S-300 PMU brigade vormen. Het centrale element op brigadeniveau is het Baikal-1 commandovoeringsvoertuig wat alle activiteiten van de batterijen in een brigade coördineert. Bij dit voertuig hoort ook weer de Big Bird en de 36D6 radars. Tevens fun-

30N6 'Flap Lid B' op MAZ-543M (S-300 PMU)

geert de Baikal-1 als schakel tussen het brigade-hoofdkwartier en naburige radarposten en andere PVO raketbasis, zoals de SA-2, SA-3 en SA-5. Om de prestaties voor detectie op lage hoogte te verbeteren werd de nieuwe 76N6 radar ingevoerd. Deze antenne kan op een mast (zie S-300P) worden gemonteerd en kan doelen op 500 m hoogte al op 90 km afstand detecteren. Het maximum aantal te volgen doelen is 180 (geen typefout!) Deze radar dient als aanvulling op de 36D6 op die lokaties waar vroegtijdige detectie van groot belang is.

De nieuwe raket 48N6 in lanceerkoker

S-300PMU-1

Sinds 1993 wordt de vierde versie van het S-300 systeem

gebruikt. Door de vele verbeteringen heeft het systeem zelfs een nieuwe systeemaanduiding gekregen, nl. 90Zh6. Opnieuw werd een nieuwe raket geïntroduceerd, nl. de 48N6. Hoewel de raket globaal dezelfde lengte heeft als de 5V55 raketten, kan door de grotere diameter meer brandstof worden meegevoerd, waardoor het bereik vergroot wordt tot 150 km. Ook de gevechtsskop is groter, nl. 143 kg. Met deze nieuwe raket kunnen ook ballistische raketten worden aangegrepen op afstanden vanaf 40 km. De 30N6 van de PMU is vervangen door de 36N85. Het contact tussen de radars, het commandocentrum en de 5P85 voertuigen kan zowel via een radio-dataverbinding als via (telefoon)lijnen gelegd worden.

Het nieuwe 86M6 commandosysteem op brigadeniveau bestaat uit een mobiele commandopost 54K6 en de nieuwe 64N6 bewakingsradar. Door deze radar kunnen voor het eerst ballistische raketten worden gedetecteerd en aangegrepen. De hoofdtaak van de 54K6 is het controleren en aansturen van de batterijen, maar kan de brigade ook verbinden met de radars van bv. de SA-200 Gammon. In samenspel met de 64N6 kunnen tot 100 doelen gelijktijdig worden opgespoord, gevolgd en doorgegeven aan de bijbehorende batterijen.

Indien Cyprus (Griekse zijde) deze laatste versie heeft of wil aankopen kan ik mij de tegenstand van Turkije wel voorstel

De raketten van de S-300.

Russische raket aanduiding	5V55K	5V55R	5V55RUD	48N6
Gerelateerd systeem	S-300P	S-300PM	S-300PMU	S-300PMU-1
NATO aanduiding	SA-10a	SA-10b	SA-10c	SA-10d
In dienst genomen in	1980	1982	1985	1990
Maximum bereik (km)	47	75	90	150
Maximum hoogte (km)	27	27	27	27
Minimaal bereik (km)	5	5	5	3
Minimale effectieve hoogte (m)	25	25	25	10
Maximale doelsnelheid (km/s)	1,3	1,3	1,3	2,8
Gewicht gevechtsskop (kg)	133	133	133	143
Lanceergewicht (kg)	1590	1590	1625	1900
Gewicht container compleet (kg)	2270	2270	2300	2580
Lengte raket (m)	7,11	7,11	7,25	7,50
Diameter raket (m)	0,45	0,45	0,45	0,515

Gegevens MAZ-543M

Cabinebemanning:	2 (+ 2)	Opstap	0,78 m
Aandrijving	8 x 8	Overschrijdingsvermogen	3,38 m
Gewicht, leeg	20.500 kg	Waden	1,10 m
Gewicht maximaal	40.500 kg	Draaicirkel	13,50 m
Maximaal laadgewicht	20.000 kg	Motor V-12 diesel,	391 kW
Lengte	11,46 m	Transmissie hydromechanisch,	3 x voorwaarts, 1 x achterwaarts
Breedte	3,07 m		
Hoogte tot bovenzijde cabine	2,90 m		
Bodenvrijheid	0,40 m		
Maximum snelheid	63 km/u		
Bereik	1525 km		
Helling	57 %		

Aanduiding en Uitleg**Russische aanduiding****US/NATO aanduiding****Uitleg**

S-25 'Berkut'	SA-1 Guild	Strategisch luchtverdedigingssysteem
S-75 'Volkhov'	SA-2 Guideline	Strategisch luchtverdedigingssysteem
S-125 'Neva'	SA-3 Goa	Strategisch luchtverdedigingssysteem
S-200 'Angara'	SA-5 Gammon	Strategisch luchtverdedigingssysteem
Almaz S-300	SA-10 Grumble	Strategisch luchtverdedigingssysteem
Antey S-300	SA-12 Giant/Gladiator	Strategisch luchtverdedigingssysteem
30N6	Flap Lid	Doelvolg- en raketgeleidingsradar
36D6	Tin Shield	Opsporingsradar
?	Big Bird	Opsporingsradar
76N6	Clam Shell	Opsporingsradar
36N85	?	Doelvolg- en raketgeleidingsradar
64N6	Tombstone	Opsporingsradar
86M6	-	Commando, (vuur)controle en opsporingssysteem bestaat uit 54K6 en 64N6
54K6	-	Mobiele commandopost op MAZ-543M
5P85SU	-	Mobiel lanceervtg met kleine commandoshelter
5P85DU	-	Mobiel lanceervtg zonder kleine commandoshelter
5P85T	-	Trekker-oplegger combinatie voor S-300P en PM
5T85	-	Herlaadvoertuig = KrAZ-260
22T6	-	Laadvoertuig = KrAZ-260 met kraan
MAZ-543M	-	4-assig wielvoertuig, wordt gebruikt als TEL
KrAZ-260V	-	Trekker voor oplegger CRMZAP-5524P
CRMZAP-5524P	-	Oplegger